

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Redigeret af Emil Bohn.
Forretningsfører Sparekasse, Ridder
Trykt i Gornitzkas Trykkeri, Allinge.

Avertissementsprisen er pr. Pettelinie
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annonceer 1. Gang 10 Øre.
Efterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 46

Fredag den 21. August 1914

2den Aarg.

Ærede Holdere og Læsere.

af Nordlandets Ugeblad bedes om ikke at tage det altfor ilde op, at Bladet fra nu af og indtil videre kun vil udkomme i halvt Format.

Det er akkurat de samme Grunde, der her gør sig gældende, som ved saa at sige alle Landets Blade, nemlig Frygten for i nær Fremtid helt at komme til at mangle Papir. Naar vi derfor allerede nu indskrænker Formatet, mener vi at kunne vedligeholde Udgivelsen til mere normale Forhold indtræder.

Red.

Polens Genoprettelse.

Det var Rusland, Prøjsen og Østrig, som i sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede tilintetgjorde Polens Selvstændighed og delte Landet imellem sig. Nu appellerer de tre Magter, der foretog Sønderlemmelsen, varmt og indtrængende til Polakernes nationale Sindelag. Fra tysk og østrigsk Side paastaas, at russisk Polen er i fuldt Oprør, og baade i Berlin og Wien knytter man store Forhaabninger til denne polske Rejsning. Man venter eller tænker sig, at Polakkerne skal give Russerne saa meget at bestille, at de russiske Hæres planlagte Freustød mod Tyskland og Østrig-Ungarn for en væsentlig Del hindres og lammes. De bedste tyske og østrigske Ønsker følger derfor Oprørsbevægelsen i russisk Polen.

Regeringen i St. Petersburg er klar over Faren og tror at have fundet et Mittel til ikke blot at afværge den, men endogsaa at gøre Polakernes Nationalitet til en for Tyskland og Østrig-Ungarn truende Faktor. Resolut har de russiske Statsmænd givet sig til at anspore og opildne den polske Enhedstanke. Skønt Polakkerne nu i halvandet Hundrede Aar har levet under Fremmedherredømme i tre forskellige Riger, er Enhedstrangen aldrig blevet udsukt og Enhedsbestræbelserne aldrig ophørt. Kongeriet Polens Genoprettelse i dets gamle Udstrækning er Polakernes vaagne Drøm og Endemaal for deres nationale Digten og Tragten.

Storfyrst Nikolajs Proklamation om „Genopstandelsens Time“ stiller nu ganske vist ikke Oprettelsen af et uafhængigt Kongerige Polen i Udsigt. I det Sted taler han om en Sammenslutning under Czarens Scepter. Men han giver i Ruslands Navn Polakkerne højtideligt Løfte om Selvstyre, hvis det lykkes at „udviske de Grænser, der skærer det polske Folk i Stykker“. Og til Udførelsen af dette „Udviskningsarbejde“ paakalder han Polakernes kraftige Bistand. Selvstyret skal være Polakernes Løn, naar de af al deres Evne bidrager til Genforeningen med deres Brødre i Tyskland og Østrig.

Storfyrst Nikolajs Proklamation giver som man ser, de første bestemte røstinger om, hvordan man fra tysk Side tænker sig Europaskoven. Tysklands og Østrig-Ungarns hidtidige polske Provinser Rusland med russisk Polen under Udvalgte Overhøjhed.

Storfyrst Nikolajs Proklamation paakalder endogsaa, at de russiske Styrer, at de

russiske Løfter, som nu afgives i Øjeblikkets Fare, ikke skulde synes egnede til at vække særlig stor Begjæring. Navnlige Polakkerne i Galizien befinder sig saa vel i det habsburgske Dobbeltmonarki og over en saa stærkt politisk Indflydelse i det østrigske Parlament, at de vanskelig kan tænkes lystne efter at komme under russisk Overhøjhed.

Men Polakkerne opflammes let, naar det stilles dem i Udsigt, at de 15—20 Millioner, der tilsammen udgør den polske Nation, atter vil kunne forenes i et fælles Samfund. Ingen skal da forsværge, at Storfyrst Nikolajs Proklamation jo kan faa reel Betydning og komme til at øve Indflydelse paa Verdenskrigens Gang.

Redningsvæsnets nye Sti

paa Hammeren, fra Hammerodde Fyr rundt til Hammerhavnen blev færdig i forrige Uge og afleveret af Entreprenøren. Vi vil anbefale vore Læsere at gøre den lille Tur fra Hammerens Maskinhus og videre forbi Dynamithusene, Kælderhalsen o. s. v. ad Stien rundt til Sandvig. Begynder man deroppe fra har man let Gang hele Vejen ned ad Bakke, og man har mange glimrende Udsigtspunkter heroppe, baade over Land og Sø, særlig nu disse Dage med høj klar Luft er det en hel Fornøjelse at færdes her. Kun et Sted paa Vejen bliver lidt for stent, og det er ved den gamle Salomons Kapels Ruine, som virkelig er Skam som mere og mere ødelægges, og som jo være nogle hvor som ligefrem finder ødelægge disse gamle bygninger som nu store Dage spredes omkring, og som er øjensynlig løst og ske nylig.

Vi finder det ogsaa lidt underligt at Nationalmuseet, som gør saa meget for Bevarelsen af Hammershus Ruiner, ikke kan afse lidt til Bevarelsen af Salomons Kapel Ruiner, som sikkert ere ældre end Slottet, og som ogsaa har sin Historie. Vi haaber at det ikke vil være allfor længe inden man tager fat herpaa. Ved Fuldførelsen af denne Sti er der nu skabt betryggende Forhold for Redningsvagten for i Sikkerhed at færdes her i Snestorm og Taage, det var jo til Tider „paa Livet løs“ at skulle gaa her og holde Udkgig. Ligeledes maa jo alle „Turistinteresserende“ være overordenlig glade for denne Sti, der giver gode Betingelser for rigtig at nyde Hammerens Naturskønheder. Naar nu til næste Aar, at Stien fortsættes fra Hammerhavnen forbi „Galgerenderne“ og „Paddesænke“, er langs den store Kløft fra „Løvehovederne“ til Ruinen og videre oppe langs Kysten rundt til „Møllevigen“, er Forholdene ordnede saaledes at Redningsvæsnets Mandskab uden Frygt kan færdes paa Nord og Øslandets Kyster, hvordan saa Vejret er, takket være Redningsvæsnets Bestyrer Hr. Kontrollør Stub, der saa ihærdigt har arbejdet for denne Sags Fuldførelse. B.

Hotelejer C. Jørgensen, Hotel Sandvig, Sandvig, har købt en Villa i Clemensker Stationsby, hvor han vil flytte ind i til Efteraaret og drive Kreaturhandel og Slagteri i de 8—9 Maaneder af Aaret, hvor han ikke beskæftiger sig med Hotelvirksomheden.

Hr. Jørgensen vil saaledes ved Flytningen komme til at udræde af Byraadet, og Hr. Stenværksbestyrer H. J. Pedersen vil komme til at indtage hans Plads.

A.S. Østersøbadet Bornholm

har lejet Stranden i Saasandsbugten ved Sandvig for et længere Tidsrum paa forskellige nærmere Betingelser, bl. a. ligesom tidligere ved Kontrakten med Bornholms Granitværk, at det forpligter sig til at forbyde al Sænkning fra det lejede Areal, for at forbygge Ødelæggelse af Badesstranden.

Se omstaaende Avertissement.

Aktionærerne i Østersøbadet Bornholm bedes give talrig Møde til Generalforsamlingen paa Lørdag paa Forsamlingshuset Hammershus Kl. 5 Eftm.

Nordlandets Tømmerstabler

vede ved Havnen er efterhaanden bleven en yndet Legeplads for Allinge Ungdom. Drengene og Piger leger her Tagfat og Skjul til langt ud paa Aftenen; der springes, klatres og kravles fra Stabel til Stabel, saa det er ret under, at Forældrene endnu ikke har faaet deres Børn mere eller mindre lemlestede hjem. Saafernt der ikke snart sættes en Stopper derfor, sker der sandsynligvis inden ret længe en Ulykke, idet Kaadheden og Dmrdristigheden begynder at gaa over alle Grænser. Hvis Forældrenes Advarsler ikke hjælper, og Politiet eller Ejeren ikke tager sig af det, er jo ingen offentlig eller helt ufarlige Legeplads, og Ungdommen har valgt.

Hr. Konrad Nielsen

„Risegaard“ er valgt til Vuderingsmand for Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne i Hammershus Birk, Sandvig—Allinge Landsogne samt Olsker.

Landboerne

er nu, snart overalt paa Bornholm færdige med Høsten, adskillige har allerede faaet Sæden kørt hjem. Det har jo ogsaa været en varm Sommer og udmærket Høstvejr, saa Udbyttet bliver sikkert langt over Normalen.

Vor Landbrugsudførelse i det første Halvaar 1914.

I Øjeblikket vil det have særlig Interesse at se, hvor omfattende Udførslen af danske Landbrugsprodukter har været i det første Halvaar af 1914 i Sammenligning med den tilsvarende i Tid 1913.

Af Smør udførtes i Dritter og Kæser 49,52 Mill. kg imod 45,66 i 1913.

Af Flæsk udførtes 71,57 Mill. kg imod 59,08 i 1913, hvilket jo er en endnu større Fremgang.

Af Æg udførtes kun 8,70 Mill. Snese imod 10,26 Mill. Snese i Fjor. Priserne var dog bedre Aar end i Fjor.

Af levende Hornkvæg udførtes i første Halvdel i Aar ca. 87,000 Stk. eller 2000 færre end i samme Tidsrum i Fjor. Samtidig formindskedes Eksporten af fersk Kød, og da de tyske Kvægnoteringer i Aar har været vigende Maaned for Maaned, bliver Værdien for Danmarks Eksport af levende og slagtet Kvæg adskilligt mindre end i 1. Halvdel af 1913. — Paa nogle enkelte Stykker

nær solgtes alle Kreaturerne til Tyskland, og efter den specificerede tyske Statistik bestod Udførselen for Halvdelen vedkommende af Køer, medens ca. 9000 Stkr. var Tyre og Stude og Resten Ungkvæg (paa indtil 2 1/2 Aar).

Udførselen af danske Heste var omtrent som i Fjor, ca. 15,000 Stk., der ligeledes i alt væsentligt afsendes til Tyskland. Af svære Arbejdsheste leverede Danmark omtrent Halvdelen af denne Del af Tysklands Totalimport. Belgien leverede et lignende Kvantum.

Espaliervæggens Udnyttelse.

Man ser allfor ofte her i Landet, hvorledes store gunstigt vendte Vægflader er ganske ubenyttede. Det er Spild af Sol og Varme, som ikke burde finde Sted, allermindst hos os, hvor disse Faktorer som Regel hverken er rigelige eller særlig konstante.

Men den økonomiske Udnyttelse af Vægfladerne forudsætter ogsaa noget Kendskab, og det er ingenlunde sjældent, at man handler stik imod alle gode Regler.

Ved rigtigt Valg af Sorter, saavel af Frugt som af Blomster, kan man udnytte Vægfladerne mod alle Vindretninger.

Fordelingen af slyngende Blomsterplanter og Frugttræer sker under Hensyn til Vægfladernes Størrelse. Mange Blomsterplanter, f. Ex. Clematis, kan fuldstændig udnytte den brudte Vægflade, hvor Vinduerne kun efterlader smalle Striber i uregelmæssige Former; de kan ranke sig op ad et Hjørne og fra Tagets Kant sprede deres Væld af stærktfarvede Blomster. Frugttræerne kræver som Regel større og mere jævne Flader, da for megen Beskæring let kan gaa ud over Træernes Bæreevne.

Den Vægflade, der vender imod Syd eller noget nær mod Syd, benyttes til de mest varmebehovende Planter som Fersken, Pærer, Ægte Vin, Clematis og nogle Slyngrøser m. fl.

Det er kun faa Æblesorter, der taaler denne Plads, der lidt bliver ior tør. Sorter som hvid Vinter Calville og enkelte andre kan anvendes her, men i de fleste Tilfælde bliver Bladene angrebne af den røde Spidemidde, de gulner og falder af, og Stammen angribes af Kommaskjoldlus.

For de tidligmodne Fersken som Sorterne Amsden, Early Rivers m. fl. er Pladsen ganske udmærket. Men Jordbunden og Plejen gennem Aaret har selvfølgelig ogsaa sin Betydning. Jorden skal være kalkrig, men ingenlunde tør. Ferskentræerne forbruger netop i Sommeren meget Vand og trænger jævligt til en grundig Vanding. Rigelig Gødning, som kan holde Planten i rask Vækst og fri for Gummiflod, samt aarlig Sprøjtning mod Blærsyge er ligeledes uundgaalige Betingelser. De storfugtede Pæresorter som Tongres, Duchease, Clairgeau og Sorter som Bonne Louise, Josephine de Mecheln m. fl. udvikler sig ligeledes udmærket paa en saadan Plads og opnaar en særlig Skønhed.

Overfor den ægte Vin har Jordbundens Beskaffenhed ogsaa en afgørende Betydning. Varm sandblandet Kalkjord med rigelig Gødning er Idealet. I Modsetning hertil sætter de fleste Rosensorter Pris paa en mere lerholdig Jord, og mange Clematis, Blaaregn og Tecoma auran-

tiaca trives ogsaa bedst, hvor Jorden er noget mere bindende. Paa Østvæggen har man en udmærket Plads til Æbler, Abrikos og Blommer samt mange Pæresorter som Charnen, Clara Friis, Congres osv. og paa Nordvæggen Skyggemorel, Caprifolier og Vedbeng.

Amerikadampere „Hellig Olav“.

der i Gaar afsejlede til New-York, havde alle Kahytter besat med hjemvendende Amerikanere. Der var ialt ca. 1100 Passagerer.

Tysklands Krigsudgifter.

Et anset tysk Militærskrift har foretaget Udregninger af, hvad Krigen nu koster og vil koste Tyskland.

Det viser sig, at Udgifterne den første Maaned (Mobiliseringen indbefattet) vil andrage 75 Mill. Mark daglig og derpaa i de følgende Maaned, naar det hele Maskineri virker mere rutinemæssigt, ca. 25 Mill. Mark daglig. Samme Tidsskrift antager, at Krigen af økonomiske Grunde ikke kan fortsættes ud over September Maaned.

Til Sydpolen

I disse Dage har Sir Ernest Shackleton ombord i sit Skib „Endurance“ forladt England, for at rejse til Sydpolen. Det er hans Plan at spadserere tværs over det sydpolare Kontinent. Inden Afrejsen var han i Avdiens hos Kong Georg, der gav ham en Union Jack til at plante paa Sydpolen.

Faa Dage før Afrejsen tilbød Sir Ernest at stille sig og Skibet til Tjeneste for den engelske Flaade, men fik fra Admiralitetet en Skrivelse, i hvilken man med Tak afsløg at modtage Tilbudet.

Spøg og Alvor.

Jeg vidste ikke, at Hansen var gift.

Ja, jo, det er han rigtignok. Med hvem?

Med Fru Hansen.

Naa, Hr. Doktor, hvad fejler saa min Mand?

Han har faaet Vand i Knæet.

Ja, sagde jeg ikke nok til ham, at han skulde lade være med at gaa ud i Regnvejret i Gaar med sin hullede Støvler!

De har en storartet frisk Luft herude?

Ja, men de forbandede Cyklister kommer farende og pumper den ind i deres Ringe og kører væk mæ'en.

Den ældre Herre betaler sin Husholderske hendes Løn og siger:

Naa, Jomfru Cristensen, har De saa bestemt Dem til at gifte Dem med mig?

Ja, Hr. Svendsen.

Godt! Giv mig saa Pengene tilbage!

Hvad hedder Verdens første Digter? Ifølge Biblen hed han Nebel; thi i første Mosebog staar: „Ein Dichter Nebel lag über dem Wasser“ (En tæt Taage hvilede over Vandet).

Første Kokkepige: I Gaar gav jeg min Kæreste en Hestebøf . . . og tænkt, han mærkede ingen Ting.

Anden Kokkepige: Næ, men han er jo ogsaa ved Infanteriet. Min Kæreste, som er Husar, skulde saamænd nok kunnet smage det.

Det stærkeste Arbejdstøj

faas i

Nordlandets Handelshus.

Cement, Tagpap,

Tag- og Staldvinduer, Murgrøder, Fyrdøre,

Riste og Renseluger anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial og Produktforretning

Udmærket friskmalet Svineskraa sælges!

Blandet halv Hvede og halv Majs koster 800 Øre
Blandet halv Hvede og halv Byg " 825 Øre

Danske grove Hvedeklid & Dansk Hvedestrømel
ventes igen først i kommende Uge.

Nordlandets Handelshus.

Priserne paa Brædder ere billigst i Allinge.

Vi har endnu Masser af de rene tørre Granbrædder, som egner sig fortræffelig til Loft, Gulv, Skillerum m. m. Vi kan expedere med alle Længder. De nye Brædder, som afhentes fra Havnepladsen straks efter Opløsningen, sælges til en billigere Pris. Spørg om Priserne i

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Sylteeddike & Syltesukker

bedst og billigst hos os.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi har rigelig Lager af prima Flormel,

som vi afvejer i Sække a 12½, 25, 50 og 100 Kilo.

Vi sælger til allerlaveste Pris ved kontant Betaling. Vi bytter ogsaa, idet vi lager alle Slags gode, sunde Sædvarer som Betaling for Mel og andre Varer. — Gør denne Forretning med os i disse første Dage.

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Sukkeret er fremdeles billigt,

saa der kan syltes som sædvanlig.

Stødt Melis Nr. 1, Hugget Melis Nr. 1,

Ægte Demarara Nr. 1, Stødt Melis Nr. 1, samt i Toppe
sælges allerbilligst i

Nordlandets Handelshus.

Absolut nye og rene Æg købes.

Prisen er foreløbig 110 Øre pr. Kilo i

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Toget afgaar

Sandvig—Rønne.

Fra Sandvig	11,30	8,45
Allinge	11,38	8,56
Tein	11,49	9,04
Helligdommen	12,06	9,21
Klemensker	12,26	9,41
Nyker	12,40	9,55
Til Rønne	1,00	10,15

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	8,15	7,00
Nyker	8,35	7,18
Klemensker	8,52	7,35
Helligdommen	9,11	7,53
Tein	9,27	8,08
Allinge	9,39	8,19
Til Sandvig	9,45	8,25

Indtil videre afgaar hver Søndag og Torsdag Tog fra Rønne til Sandvig Kl. 1½ og fra Sandvig til Rønne Kl. 5 Eftm.

Advarsel.

I Henhold til Bemyndigelse af Bornholms Amt forbydes herved at Sandhøntning paa det af Selskabet lejede Areal af Aasandsbugten ved Sandvig. — Overtrædelse heraf vil medføre retslig Tiltale.

Best. for „Østersøbadet Bornholm“.

Allinge-Sandvig Sygekasse,

som er statsanerkendt, optager Medlemmer indtil 40-aars Alderen. Foruden en daglig Pengehjælp yder Sygekassen fri Læge og Medicin for Medlemmerne samt fri Læge for deres hjemmевærende Børn under 15 Aar, desuden frit Sygehus- og Sanatorieophold.

Indmeldelser kan ske hos Kassereren, Hr. Bager P. Holm, Allinge.

Østersøbadet BORNHOLM

afholder extraordinær Generalforsamling Lørdag den 22. ds. Efterm. Kl. 5 paa Forsamlingshuset „Hammershus i Allinge.

By- og Herredsfuldmechtig Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Eftm. og i Klemensker Kirke Fredag fra 2—5 Eftm.

En frostfri Pump

er billigst til Salgs i Allinge Bogtrykkeriet.

Allinge Biograf.

Søndag d. 23. Aug. Kl. 8 og 9

Englands Haab.

Glimrende Optagelser fra Flaaden

Den tapre Jacob.

Vagabonden, der frelste Fars Søn fra en ynkelig Død.

For Dukkebarnets Skyld eller Cowboynernes Øjsten. Spændende Indianer-Drama.

Den evigt uheldige.

Krikri søger Beskæftigelse ved hvadsomhelst.

Hos I. B. Larsen

ALLINGE

køber man altid de bedst velleagrede Cigarer og Cigaretter Stort Lager af grovt og finskaarne Tobakker samt Shagtobak.

En ung Pige

kan faa Plads til den 1ste. Der holdes daglig Hjælp til det grovere Arbejde.

Slagter Hansen, Allinge.

Olsker.

Fortegnelse med tilhørende Afsløningsberegning over Kendelsespenge ved Ejerskifte af de Ejendomme i Olsker Sogn, hvis Landgilde afløses i Medfør af Lov Nr. 46 af 29. Marts 1904, vil blive fremlagt til almindeligt Eftersyn i Olsker Brugsforening i 4 Uger fra Mandag den 24. Aug. d. A.

Mulige Indsigelser vil være at indgive til Finansministeren inden Udgangen af indeværende Aar.

St. Ols Sogneraad 19. Aug. 1914.
P. S. V.

K. A. Mogensen.

Eddikesyre

prima Kvalitet — anbefaler

I. B. Larsen

Ønsker De

smukke og moderne Fotografier, da henvend Dem i Atelieret ved Havnen.

Telefon 4. Andr. Ipsen.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Lager Indskud paa alm. Sparekasseveilkkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folie til 2 pCt. p. a.

Brædderne ere nu opløstede!

God Kval. Alle Længder, Mange Bredder.

Priser lige fra 160 Øre pr. Tylt i

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Vi expederer foreløbig alle vore Kunder

med det øjeblikkelige Forbrug af

Bedste Sorter engelske og tyske svære Dampkul billigst, men beder om kontant Betaling,

Nordlandets Handelshus.

Husk vort velassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial og Produktforretning.

Vridemaskiner,
Tøjroller,
Husholdnings-
maskiner

Største Lager af
Isenkram,
Glas, Porcelæn og
Fajance.

Anker Heegaard's
bekendte
Gryder
anbefales.

Spise- og
Van-
sæl-
stør-
Køkkens-

Allinge Kolonial og Produktforretning.